

Askerlik mükellefiyeti kanunu

(Resmî Ceride ile neşir ve ilânı: 12 : 17/VII/1927 - Sayı : 631 : 635)

No.
1111

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti tebaası olan her erkek, işbu kanun mucibince askerlik yapmağa mecburdur.

Neferden zabıt vekiline [hariç] kadar olanlara efrad denir.

İKİNCİ MADDE — Askerlik çağı, her erkeğin esas nüfus kütüğünde yazılı ve yazılacak olan yaşına göredir ve yirmi yaşına girdiği sene kânunusanisinin birinci gününden başlayarak kırk altı yaşına girdiği sene kânunusanisinin birinci gününde bitmek üzere en çok yirmi altı sene sürer. Yerli nüfus kütüklerinin birinde yazılı olmayan kimselerin yabancı kütükleri, yerli kütükleri gibi sayılır. Muhacirlerin askerlik çağlarının başlangıcı geldikleri senede nüfus kütüklerine geçen yaşlarına ve bu esasa göre hesap olunur. Geldikleri sene kânunusanisinde henüz yirmi iki yaşını bitirmemiş olanlar muvazzaf hizmetini yapmağa borçlu tutulur. Fakat işbu hizmetleri [Madde 35] veçhile iki sene müddetle tehir edilir. Daha büyük yaşta bulunanlar kendi yaşlarının buldukları sınıfa geçirilir. Bu gibilerin kütüğe yazılmalarının gecikmiş olması, geldikleri zamana ve yaşlarına göre başlayacak olan askerlik çağlarını geciktiremez. Diğer Hükûmet tebaasından iken mülteci olarak veya Hükûmetin tebaalığını terkederek gelip Türk tebaası olarak kabul olunanlar dahi muhacirler gibi askerlik yapmağa borçludurlar.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Askerlik çağı, yoklama devri, muvazzaflık ve ihtiyat olmak üzere üç devreye ayrılır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Yoklama devri, askerlik çağının başlangıcından kıtaya duhulüne kadardır. Yoklama devrinde bulunup sekizinci madde mucibince askere istenmesi zamanı gelmemiş olanlarla on dokuz yaşında bulunanlar ancak seferberlik zamanlarında Müdafaa-i milliye vekâletinin istemesi ve Heyeti Vekilenin kabul ve Reisicumhurun da tasdik eylemesiyle yalnız sıhî muayeneleri yapılarak askere alınabilirler. Bu suretle askere alınanlar, kanunen alınmaları lâzım gelen güne kadar yapacakları askerliği ordu ihtiyacı için o sene toplanacak askerin azlığına, çokluğuna göre Müdafaa-i milliye vekâleti ya muvazzaf hizmetlerine karşılık tutar veya askerlik çağlarının sonundan iki kat indirir.

BESİNCİ MADDE — Muvazzaflık devri, piyade sınıfında [ve hizmet müddetleri bir buçuk seneden ziyade olan sınıflara merbut bulunmayan umum müessesatta] bir buçuk, diğer sınıflarla muzikada iki ve jandarmağa iki buçuk ve bahriyede üç sene olup kıtaya duhul gününden başlar.

Bir buçuk seneden ziyade askerlik yapacakların fazla askerliklerinin karşılığı olmak üzere askerlik çağlarının sonundan iki kat düşülür.

ALTINCI MADDE — Muvazzaflık hizmetinden hiç bir ferd istisna edilemez.

YEDİNCİ MADDE — Muvazzaflık devrinin hitamından askerlik çağının nihayetine kadar olan kısım ihtiyat devridir.

Bahriyede askerlik yapıp ihtiyata geçenlerin bahriyeye alınmıyacak olanları a ordusu ihtiyatı sayılır.

SEKİZİNCİ MADDE — Her sene son yoklamaları yapılarak numara çeken veya numarasız asker edilenler ihtiyaca göre Müdafaai milliye vekâletinden ve-rilecek emir üzerine 21 yaşına girdikleri sene mayısınun veya teşrinisanisinin bi-rinci günlerinde kıtaata girmiş bulunmak üzere bir veya iki defada çağırılırlar.

DOKUZUNCU MADDE — İhtiyaç halinde askerin toplanması ve terhis za-manları Erkânı harbiyei umumiyenin göstereceği lüzum ve Heyeti Vekilenin kara-rı üzerine Müdafaai milliye vekâletince kısmen veya kâmilen değiştirilebilir.

ONUNCU MADDE — Her sene numarasız efrad kâmilen ve numara çeken ef-rad ihtiyaç nisbetinde ve numara sırasile askere alındıktan sonra fazla kalanlara (artık efrad) denir.

Artık efrad lâzım olduğu vakit arkadaşları ihtiyata geçineceye kadar askerlik yapmak üzere çağırılabilirler.

Arkadaşları ihtiyata geçineceye kadar çağırılmamış olan artık efrad İera Vekil-leri Heyeti karare ordu kadrosuna ilâveten altı ay askerlik yaptırıldıktan sonra yaşlılarının sınıfına geçirilebilir.

Kısa hizmet yaparak veyahud nizamnamesi veçhile yaşlılarından evvel aske-re giderek muvazzaf hizmetlerini bitirmeleri hasebile ihtiyata geçmek üzere terhis edilenlere (ruhsatlı efrad) denir. Ruhsatlı efrad ihtiyata geçineceye kadar seferber-lik olmadıkça tekrar muvazzaf hizmeti için askere çağırılmaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Gönüllü asker ancak bahriye ve jandarma sınıflarile küçük zabıtlık için kabul olunur. Gönüllü için asgarî kabul haddi on sekiz yaşını ikmal edenlerdir.

ON İKİNCİ MADDE — Son yoklamada bulunmayan ve bulunamadıklarına da-ir bu kanunda yazılı bir mazeret gösterememiş olanlara (yoklama kaçağı), son yoklamada bulunarak numara ile veya numarasız asker edildikleri halde istenildik-leri sırada gelmeyenlere veya gelib de askerlik yapacakları kıtalara gitmeksizin toplandıkları yerlerden veya yellerden savuşanlara (bakava), askere girdikten sonra izin almaksızın savuşanlara (firar), askerde iken işleri için veya hastalanarak izin veya tebdilhava aldıkları halde izin veya tebdilhava gününü geçirenlere (izinsiz), yirmi yaşlarına girmiş oldukları halde isimlerini nüfus ve ahzı asker kü-tüğüne geçirmemiş bulunanlara da (saklı) denir. Alclûmum altı ay ve daha faz-la talim görmüş efrada (usta asker), altı aydan daha az talim görmüş veya hiç ta-lim görmemiş efrada (acemi asker) denir.

Askerlik daireleri

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Asker almak işlerinde Türkiye Cumhuriyeti kolordu mıntakalarına ve kolordu mıntakaları askerlik dairelerine, askerlik daireleri askerlik şubelerine ayrılmıştır. Şubeler dairelere, daireler fırka veya kolordulara ve kolordular Müdafaai milliye vekâletine bağlıdır.

Yoklama

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Askerlik çağına girenlerin asker kütiğüne yazıl-maları ve sağlık ve sağlımlıkları okuyup yazmaları ve tahsil dereceleri, sanatları ve nerelerde buldukları hakkında yapılacak tedkikata «yoklama» denir.

Askerlik çağına girenlerden yoklama devrinde bulunanlar, biri yirmi yaşlarına girdikleri senenin kânunusanisinin birinci gününden başlayarak haziran sonunda bitmek üzere (ilk yoklama), diğeri temmuzun birinci gününden başlayarak teşri-

evvel sonunda bitmek üzere (son yoklama) adlı iki yoklamaya tâbi tutulurlar. Bu yoklamalar yapılırken ruhsatlı efrad ile ihtiyatların dahi yoklamaları yapılır.

ON BEŞİNCİ MADDE — İlk yoklama şube reisi veya şube zabitlerinden biri ile kazanın nüfus memuru veya kâtibi tarafından birlikte köylerde ve mahallelerde yapılır.

Askerlik çağına girenlerin son yoklaması askerlik meclislerince, ruhsatlı ve ihtiyat efradın son yoklaması da askerlik şubeleri zabitlerince kazaları merkezinde yapılır.

ON ALTINCI MADDE — Yoklamaya çıkacak zabitlerle memurlara usulü veçhile harcırah verilir.

Askerlik çağına girenlerin yoklamalarının nasıl yapılacağı

İlk yoklama

ON YEDİNCİ MADDE — Her sene askerlik çağına giren erkeklerin nüfus kü-tüğündeki adları ile babaları adını, yaşlarını ve lâkablarını gösterir tasdikli defterleri bir ay evvel askerlik şubelerince nüfus memurlarından alınır. Ve ilk yoklama cedvelindeki hanelere geçirilir. İlk ve son yoklamalar işbu kayıtlara göre yapılır.

Her sene kânunusaninin birinci gününden başlayarak bu künyeler örneği veçhile ayrı ayrı cedvellere yazılır ve köy ve mahallelerde herkesin görebileceği yerlere yapıştırılır. Herkes, bu cedvellerde göreceği yanlışlığı veya adları yazılmamış olanları kendilerinin olsun olmasın yoklama memurlarına veya askerlik şubelerine bildirir.

Köy ve mahalle ihtiyar meclisi ve heyetleri bu hususta istenilen ve icab eden malûmatı yoklama memurlarına bildirmeğe borçludurlar.

İlk yoklama memurları, bu yoklama müddeti içinde köy ve mahallelere behemehal giderek yoklamayı yaparlar ve askerlik çağına girmiş olanlar, cedvellerde adları bulunsun bulunmasın bu yoklamada sağlamlığı, okuyub yazması, tahsil derecesi, sanatı ve bulunduğu yer hakkında yoklama memurlarına kendisi giderek malûmat vermeğe veyahud yazı ile veya başka birisi ile bunları bildirmeğe ve nüfus hüviyet cüzdanını göstermeğe borçludurlar. Bu suretle ilk yoklaması yapılan herkesin yoklama neticesi yoklama cedveline ve hüviyet cüzdanının askerlik hanesine doldurularak yoklama memurları tarafından tasdik olunur ve son yoklamada bu cüzdanlarla buldukları mahallin askerlik meclisine behemehal gelmeleri ve gelmeyenlerin cezalandırılacağı kendilerine veya vekillerine anlatılır. Ellerinde muamelâtı askeriyeyi gösterir hüviyet cüzdanları olmayanlara işbu cüzdanların tedarik ve itasına kadar askeri birer cüzdan veya vesika verilir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Ellerinde hüviyet cüzdanı bulunmayanlarla yirmi yaşına girmiş oldukları halde ilk, ve yirmi yaşını bitirmiş oldukları halde son yoklamalarının yapıldığına ve kendi yaşlarındaki efrad, askere çağırılmış bulunduğu halde muvazzaf hizmetlerini yaptıklarına veya ertesi seneye bırakıldıklarına veya askerden büsbütün çıkarıldıklarına dair hüviyet cüzdanlarına işaret ettirmemiş olanların işaret ettirinceye kadar bir yerden diğer bir yere kadar gitmelerine ve Hükûmet işlerine veya her hangi bir müesseseye girmelerine izin verilemez. Girmiş olanlar muvakkaten işlerinden çıkarılarak buldukları mahallin askerlik şubelerine teslim olunurlar ve bunları işe almış olanlar faslında gösterilen nakdî cezayı verirler.

ON DOKUZUNCU MADDE — İlk yoklama bittiğinde yoklama cedvelinin aslı şubede kalmak üzere tasdikli bir sureti nüfus memuruna verilir.

Son yoklama

YİRMİNCİ MADDE — Her sene temmuzun birinci gününden başlamak üzere askerlik meclislerince o sene ilk yoklama cedveline yazılmış olanlarla geçen sene askerlik meclislerince yapılan son yoklama üzerine ertesi seneye bırakılmış bulunanların son yoklamalarına başlanır.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Askerlik meclisleri aşağıda gösterilen kimselerden mürekkebtir. Bunların heyeti umumiyesi mecliste bulunmağa mecbur ve yoklamanın neticesinden mesuldürler:

- 1 - Mahallin en büyük mülkiye memuru [veya yerine göndereceği zat],
- 2 - Askerlik şube reis veya vekili,
- 3 - Nüfus müdürü veya memuru,
- 4 - Mahallî idare heyetinden ve belediyesinden birer zat,
- 5 - İki hekim [biri sivil olabilir].

Bunlardan en büyük mülkiye memuru [veya yerine gönderileceği zat eğer vali muavini ise] meclise reis ve şube reisi veya vekili muavin olur.

Şubedeki diğer zabitan, köy ve mahalle ihtiyar meclis ve heyetleri, sorulacak işlere dair haber vermek ve rey sahibi olmamak üzere bulunur.

Yukarıdaki meclis kararile asker edilenler, kımlerden teşekkül ettiği aşağıda yazılı encümen kararına göre, muhtelif sınıflara ayrılır:

Şube reisi	«Reis»
Meclis hekimleri	«Aza»
Bahriye zabiti	«Aza» yalnız bahriyeye efrad verecek sahil şubelerinde bulunur.

Jandarma zabiti «Aza»

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Bu ayrılma keyfiyeti kabiliyeti bedeniye cedveline ve talimatına ve Müdafaa-i Milliye vekâletinin tertibatına müsteniden kolordularca bildirilecek ihtiyaca göre tesbit edilir. Askerlik meclis ve encümenlerince verilecek kararlar, reylerin çokluğuna göre kabul edilir. Reyleri müsaavi ise reisin bulunduğu tarafın reyini kabul olunur. Reyleri kabul olunmayanlar reylerini yoklama cedveline yazabilirler. Bunlar ve işbu kanun haricinde yapıldığı anlaşılan muameleler hakkında her hangi bir kimse tarafından verilecek arzuhaller icabında askerlik daireleriyle kolordu ve Müdafaa-i milliyece sorularak düzeltilir. Buna da kanaat etmeyenler Şûrayı devlete müracaat edebilirler.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Kolordu kumandanları askerlik meclislerinde bulunması lâzım gelen askerî hekimleri vaktinde tayin ederler ve eksik kalacak olanları Müdafaa-i milliye vekâletine bildirirler. Müdafaa-i milliye vekâleti Sıhhiye ve muaveneti içtimaiye vekâletile bilmuhabere işbu eksikleri sivil hekimlerden tamamlar ve Bahriye vekâletile bilmuhabere sahil şubelerinde bulunacak bahriye zabitlerini temin eder.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Askerlik şubeleri mahallî en yüksek rütbeli mülkiye memurile haberleşerek askerlik meclisinin işbu kanun ile kararlaştırılmış olan günde toplanması ve o sene askerlik çağına girmiş olanlarla geçen seneden bu seneye bırakılanların kararlaştırılan günde gelmeleri için lâzım gelen davet puslalarını hazırlar ve mahallin en büyük mülkiye memuru vasıtasile köy ve mahalle ihtiyar meclis veya heyetlerine gönderir ve alındığına dair imza kâğıdı ister.

YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — Davet puslası alan ihtiyar meclisi veya heyetleri, puslalarda yazılı olanlar köy ve mahallelerinde iseler kendilerini, değil iseler ana, baba, kardeş veya hısımlarını davetten haberdar eder. Köy ve mahallelerinde olmayanların nerede, ne gibi işlerde bulduklarını ve köy ve mahallelerinde buldukları halde kaza merkezine gidemeyecek derecede hasta veya çürük olanların hastalıklarını veya çürüklüklerini ve hapiste olanlar var ise niçin ve nerede mahpus olduklarını ve ne kadar gün hapis kalacaklarını, orta veya yüksek mekteplerde okuyanlar varsa hangi mektebde, ne vakitten beri okumakta olduklarını meclise haber vermek üzere öğrenmeğe ve puslalarda gösterilen günde çağırılanları davet puslaları ile birlikte alarak mecliste bulunmağa borçludurlar.

YIRMİ ALTINCI MADDE — Çağırılan kimselerden köy ve mahallelerinde veya kazalarının diğer bir köy ve mahallesinde bulunanlar kazaları merkezinde, köy ve mahallelerinde veya kazaları dahilinde olmayanlar buldukları köy veya mahallenin Hükûmeti olan kaza merkezinde toplanacak askerlik meclisinde, ecnebi şehir ve kasaba ve köylerinde bulunanlar buldukları mahal sefaret veya şehbenderhanelerinde hüviyet cüzdanı ve bir mektebde okumuşlarsa okudukları mektebdeki tahsil derecesini gösterir bir şahadetname ile bizzat bulunmağa borçludurlar. Bizzat bulunamayacak derecede hasta ve çürük olanlarla hapiste veya tevkifte ve orta veya yüksek mektebde olup henüz mektebi bitirmemiş olanlar hastalıkları hakkında musaddak raporlar veya okumakta oldukları mekteplerden verilmiş ve maarif idarelerinden veya sefaret ve şehbenderhanelerden tasdikli şahadetname göndermeğe ve hapisliklerinin veya mevkufiyetlerinin sebebi bildirmeğe, askerlik meclisleri ve sefaret ve şehbenderhaneler dahi bu hususta haber verilmiş olsun, olmasın ihtiyar meclis ve heyetlerinden ve sair kimselerden ve alâkadar devair ve memurinden bu keyfiyetleri sormağa ve askerliklerini işbu sorgu neticesine ve muayenelerine göre kararlaştırmağa borçludurlar. Kazası haricindeki askerlik meclislerine ve sefaret ve şehbenderhanelere gidenlerin yapılan yoklamaları en çabuk bir vasıta ile kazaları ve askerlik meclisine bildirilir, rapor ve tahsil vesikaları da gönderilir, ve sebebi mahpusiyetleri veya mevkufiyetleri işar olunur. Bu gibilerin askerlikleri bu haberlere göre kararlaştırılır. Hastalıkları haber verilenler ile ecnebi memlekette olup malûliyet iddiasında bulunanlar, sevk zamanında şube merkezinde, yok ise ilk uğrayacakları bir mahalde askerî sıhhiye heyetine muayeneleri icra ettirilerek verilecek raporlara göre askerlikleri kararlaştırılmak üzere sağlam addolunurlar ve tahsilde mahbeste olanlar hakkında faslı mahsus veçhile muamele yapılır. Son yoklama zamanını geçirdikten sonra hastalığı olduğu veya sair sebeble gelemediklerini dava edeceklerin davalarına bakılmaz.

YIRMİ YEDİNCİ MADDE — Kararlaştırılan günde hangi köy ve mahallede bulunanların yoklaması yapılacak ise ona aid yoklama cedvelindeki isimler aşikâr olarak okunur. İsimleri okunanların gelip-gelmedikleri ve gelenlerin isim sahibleri olup olmadıkları ihtiyar meclisi ve heyetlerinden ve arkadaşlarından sorulur. Gelenlerin hüviyet cüzdanları istenilerek cedveldeki isimle karşılaştırılır. Birbirini tutmayacak olursa sebebi sorulur ve anlaşılacak kanun dairesinde düzeltilir ve meclis hekimleri tarafından bütün vücudları muayene ettirilir. Askere elverişli olup olmadıklarına ve kısa hizmet şeraitini haiz bulunup bulunmadıklarına göre askerliklerine karar verilir ve verilen kararlar yoklaması yapılanlara tebliğ ve şube ve nüfustaki yoklama cedvellerinin ve hüviyet cüzdanlarının hane mahsuslarına işaret edilir.

Hekimler hastalığın ne olduğunu ve askerliğe yarayıp yaramıyacağını ve

bunun kabiliyeti bedeniye talimatnamesi cedvelinin hangi maddesine göre yapıldığını cedvellere yazar ve altını imza eylerler.

YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Son yoklamaları yapılan kimseler kabiliyeti bedeniye talimatnamesine göre aşağıdaki kısımlardan birine ayrılır:

- 1 - Sağlamlar,
- 2 - Sakatlar,
- 3 - Çürükler.

Sağlamlar ve sakatlar asker edilir.

Muvakkat çürüklerle son yoklamadaki sair ahvali dolayısıyla haklarında katî karar verilemeyenler ertesi seneye terkedilir. Daimî çürükler askerlikten büsbütün çıkarılır.

YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Sağlam veya sakat askerlik yapabilecekleri anlaşılmalara ayrı ayrı numara çektirilir. Askere çağırılmak işbu numara sıralarına göre yapılır.

Numara çektirilmeksizin asker edilecekler sıraya tâbi tutulmaz ve birinci numarayı alanlardan daha evvel çağırılır.

OTUZUNCU MADDE — 27 nci madde mucibince isimleri okunanlardan kazalarının dışarısında olup son yoklama ve numara çekilmesi bitinceye kadar sağlamlıkları ve tahsil dereceleri hakkında haber gelmemiş ve buldukları yerlerin köy ve mahalle ihtiyar ve meclis heyetlerince bilinmemesi sebebiyle ahvali mahallerinden sorulamamış veyahud kazaları dahilinde veya memaliki ecnebide bulunup ta son yoklama sırasında askerlik meclislerine ve sefaret ve şebenderhanelere gelmemiş ve 26 nci madde veçhile gelememeleri sebebini bildirmemiş efrad, yoklama kaçağı tanınarak isimleri defteri mahsusuna yazılmakla beraber elde edilmeleri için başkaca mahallin en büyük mülkiye âmirine verilir ve elde edilecekler hakkında ceza faslında yazılı maddeler veçhile muamele yapılır. Bu defterler üzerine yapılan takibat derecesi her sene askerlik meclislerince tedkik ve icabı iera kılınır.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Kazaları dışarısında olanlardan buldukları mahaller askerlik meclislerine veya sefaret ve şebenderhanelerine son yoklamaları sırasında gitmiş veya ahvali hakkında buldukları mahallerden sorulmuş olduğu halde sağlamlık ve tahsil dereceleri hakkındaki haber, son yoklama ve numara çekildikten sonra kazalarına gelmiş olanların, gelen haberler yoklama cedvellerine yapıştırılmak üzere şube reisi ve idare heyetince şube ve nüfustaki cedveller üzerinde muameleleri düzeltilir ve askerliklerine karar verilenler, mükerrem birinci numara ile asker edilirler.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Her kazada numara çekildikten sonra örneği veçhile bir istatistik cedveli yapılır ve alt tarafı askerlik meclisi reisi ve azaları tarafından tasdik edilerek yoklama cedveline yapıştırılır. İşbu istatistiğin yapılması son yoklama bitmiş sayılır. Bu cedvelin sureti şube tarafından askerlik dairelerine ve askerlik dairelerince dahi şubelerden gelen cedveller birleştirilerek fırka veya kolordulara ve kolordulardan Müdafaai Milliye vekâletine gönderilir. Bu cedveller efrad tertibine esastır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Ruhsatlı ve ihtiyat efradın şubeler tarafından yapılacak ilk ve son yoklama muamelâtı şunlardır:

A) Vefat edenlerin tarihi vefatlarını öğrenmek ve nüfusça kayıtlarını düzeltmek,

- B) Malûl oldukları haber verilenlerin kütüklerine işaret ve muayenelerini temin etmek,
- C) Yoklama kaçağı, bakaya, izinsiz, firar, saklı olup olmadığını öğrenerek varsa elde etmek.
- D) Her hangi bir seferberlik ve manevrede de bu kanunda yazılı sebeplerle silâh altına alınmayacakları ayırarak kütüklerine işaret etmek ve askere almağa mütecellik sair hususâtı tedkik eylemek,
- H) Yoklama neticesini bir cedvele doldurarak askerlik dairelerine göndermek.

Kısa hizmet

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Kısa hizmet altı ilâ on iki aydır. Aşağıda yazılı şartları haiz olan işbu kısa hizmet müddetlerinden birile muvazzaf hizmeti yaparlar:

A) Kanunu mahsus mucibince ihtiyat zabiti olacaklar için tahsil ve askerî ehliyetname derecelerine göre 6, 8, 10, 12 ay;

İhtiyat zabıtlığıne liyakat gösteremeyenlerin kısa hizmet hakları r'efedilerek muvazzaf hizmetleri işbu kanuna tevfiakan tamamlattırılır.

B) Ellerinde pilot şahadetnamesi olup işbu şahadetnameleri hava kuvvetleri müfettişliğinden tasdik edilmiş olanlardan askerî tayyarecilikte bilfiil istihdam olunarak askerî pilotluk şahadetnamesi alanlar on iki ay;

C) Üç veya daha ziyade oğlu olup da bunlardan ikisi askerliklerini yaparken veya tebdilhavada iken ölmüş bulunan peder veya dul validenin üçüncü ve diğer oğulları on iki ay;

D) Üç ve daha ziyade oğlu askerde veya tebdilhavada ölmüş bulunan peder veya dul validenin diğer oğulları altı ay;

Askere sevkleri veya her hangi bir kıta ve müessesede müstahdem bulduklarını şube kütükleriyle veya evlerine ve komşularına gelen kitalarınca tasdikli mektublarla sabit ve askerden izinli veya firar olarak ayrıldıklarına veyahud sevkleri ve mektupları tarihinden itibaren beşinci sene sonuna kadar sağlıklarına veya öldüklerine dair bir haber gelmediği köy ve mahalle ihtiyar meclisi ve heyetlerinin idare heyetinden tasdikli şahadetnameleriyle tebeyyün etmiş bulunanlar askerde ölmüş sayılırlar.

C, D fıkraları veçhile kısa hizmet yapacaklar en yakın piyade kitalarına verilirler.

H) Binicilikleri binicilik idman kulüblerinden veya kazaları belediye heyetlerinden tasdik edilenlerden 5:7 yaşında ve asgarî 1,45 irtifamda, süvariye elverişli, sağlam mali zatî bir hayvan ve nümunesine muvafık bir eğer takımile müracaat edenler 12 ay (işbu hizmet arzu ettikleri bir süvari kıtasında ifa ettirilir),

Bunlar kıtaya girdikleri günden itibaren beş sene müddetle hayvan ve eğer takımlarını hüsnü muhafaza eylemeleri ve her ne sebebe mebni olursa olsun zayi ve telef vukuunda aynı şerait altında diğerini tedarik eylemiş bulunmaları meşruttur. (Ziya ve telef seferde ahkâmı umumiyyeye tâbidir). Bu müddet zarfında hayvan ve eğer takımlarını hüsnü muhafaza etmedikleri veya ziya ve telef vukuile yerine diğerini tedarik eylemedikleri kıta ve şubelerince tahakkuk edenlerin muvazzaf hizmetleri tamamlattırılır. İşbu efradın müstahdem oldukları müddetce hayvanlarının iâşe, muhtabiye ve masarifi sairesi Hükûmete aiddir.

V) Sakat efrad on iki ay (Bu müddetin altı aya tenziline Müdafaa-i milliye vekâleti salâhiyettardır).

Bu maddenin muhtelif fıkralarında yazılı sebeplerle kısa hizmete tâbi tutulacak efraddan sakat olanlara esas muafiyetleri dolayısıyla tâbi olacakları kısa hizmetleri ifa ettirilir.

Ertesi seneye terk

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Son yoklama sırasında aşağıda gösterilen sebeplerle askerlik yapamıyacakları anlaşılanların muamele ve muayeneleri ertesi seneye bırakılır :

A) Vücutları askere yarayacak surette büyümemiş olanlar;

B) Zamanın geçmesiyle veya tedavi ile geçecek illet ve hastalıkları olduğu sıhhi muayene neticesinde anlaşılanlar ve mevkuf veya mahpus olanlar (bunlardan işbu kanunda yazılı çağırılma zamanına kadar iyileşecekleri veya mahpusiyetleri biteceği anlaşılanlar ertesi seneye bırakılmayıp arkadaşlarının çağırıldığı vakit hekimler tarafından yapılacak muayenedeki kabiliyeti bedeniyelerine göre muamele olunmak üzere sağlam asker edilirler);

C) Askerî mekteblerle, nizamname ve talimatnamelerine nazaran devam mecburiyeti olan resmî ve yüksek mektebler, liseler ve orta mekteplerde ve tâli meslek mekteplerinde veya bu derecelerde olduğu Maarif vekâlet veya müdüriyetlerinden tasdik edilen hususî ve cenebi mekteplerde ve kezaik aynı evsafda buldukları Maarif vekâletince musaddak memleket harici mekteplerde okumakta oldukları anlaşılanlar (Bunların ertesi seneye terki en çok 29 yaşlarını bitirinceye kadar uzar. Bu yaşa kadar tahsillerini bitirmemiş olanlar, iki sene üst üstüne terfiî sınıfa muvaffak olamıyanlar, âli bir mektebi bitirdikten sonra diğer bir âli mektebe veya ihtisas şubelerine ayrılmış müesseselerin ve darülfünunun bir şubesini bitirdikten sonra diğer şubesine girenler, ertesi seneye terkedilmeyip asker edilirler. İşbu talebenin derslerine muntazaman devam etmeleri şartile tahsil saatleri haricinde memuriyet, vazife, sanat, ticaret ve ziraatle iştigalleri tecillerine mâni değildir);

D) İki oğlu olup da biri askerde bulunan bir peder veyahud validenin askerliğe çağırılan diğer oğlu biraderi hizmeti muvazzafasını bitirinceye kadar (on bes yaşından küçük olanlar nazarı itibare alınmaz). Bir peder veya dul validenin ikiden ziyade oğlu olup da ikisi askerde iken askerliğe çağırılan diğer oğlu, biraderi hizmeti muvazzafasını bitirinceye kadar (Bu fıkra ahkâmı harb olmadığı zamana mahsusdur. Bu muamele celb ve sevk zamanında sevkın tehiri ve birlikte askere alınacakları için peder veya valide hangisinin terkinin arzu eder ise onun terki suretinde tatbik olunur);

H) Muhacirlerden olup hicretleri tarihinden itibaren iki sene geçmemiş bulunanlar (harb zamanlarında hicretleri tarihinden itibaren üç ay geçmiş olanlar askere alınabilirler).

OTUZ ALTINCI MADDE — Ertesi seneye bırakılanların her sene toplanacak askerlik meclislerinde ahvali tekrar yoklanır ve ertesi seneye terklerini mucib olan sebep veya illetleri hangi sene geçmiş ve bitmiş olursa o senenin son yoklama gören veya görecek olan efradile asker edilerek onlarla beraber çağırılır ve askerliklerini yaptıktan sonra yaşlılarının bulunduğu sınıfa geçirilir.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Otuz beşinci maddenin (A) ve (B) fıkralarında yazılı zayıf ve malûllerden ertesi seneye terklerini icab ettiren zafiyet ve malûliyetleri beş sene müddetle uzayanlar beşinci sene toplanacak askerlik meclisleri tarafından çürüğe çıkarılır. Ertesi seneye terkolanların askerlik meclislerince bu suretle sıhhi muayene ettirilmeleri harb olmadığı zamanlara munhasır olup harb zamanlarında askerlik meclislerinin toplanması veya dört sene geçmiş bulunması gibi haller aranmaksızın bunların tekrar muayene ettirilmesi ve sağlam ve sakat olanlarının askere gönderilmesi hususuna Müdafaa-i Milliye vekâleti emir verebilir.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Yoklama kaçaklarından olup arkadaşlarının sevkinden evvel gelmeleri veya ele geçmeleri hasebile askerlik meclislerince veya

idare heyetlerince numarasız asker edileceklerin muayenesi, var ise mahallerince yeni askerî hekim, yoksa askerî hekim bulunan en yakın yerde yaptırılır. Bunların ve son yoklamada sağlam veya sakat asker edilmiş oldukları halde çürüklük iddiasında bulunarak ikinci bir muayene istemeleri hasebile daha yüksek muayene heyetlerine gönderilmelerine lüzum görülenlerin gitme gelme paraları kendileri tarafından verilir.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Numara ile veya numarasız asker edilmiş efraddan askere girmezden evvel hapsedilmiş olanlar hapisten çıkıncaya kadar sevkedilmez. Keza askere girmezden evvel hapse mahkûm olub da hükümleri askere girdikten sonra bildirilenler hapislikleri mülkiye hapisanelerinde geçirmek ve tahliye edildikten sonra askerlikleri bakiyeleri tamamlatılmak üzere buldukları mahallin adliyesine teslim olunur.

KIRKINCI MADDE — Hastalık ve muvakkat çürüklüğe dair hekimler tarafından verilen rapor üzerine ertesi seneye terk muamelesi son yoklama zamanında askerlik meclislerince, başka zamanlarda idare heyetlerince yapılır. Numara çektikten veya numarasız asker edildikten sonra veya sevk zamanlarında veya yoklama kaçağı ve saklılardan sevk olunub muayeneleri kıtalara yapılan efrad hakkında hekimler tarafından verilecek raporlar ertesi seneye terk mahiyetinde olmayıp ancak hastalığın tedavisine muktazi zaman için sevk geciktirilmesi suretinde verilir.

Askere büsbütün yaramayacakları anlaşılarak askerlikten çıkarılacak olanlar

KIRK BİRİNCİ MADDE — Kabiliyeti bedeniye talimatnamesinin cedveline göre askerliği yapmağa mâni ve zaman ile geçmeyecek veya tedavi ile iyileşmeyecek hastalık veya illetlerden her hangi birine duçar olduğu iki hekimin (birisı sivil olabilir) muayenesile ve askerlik meclisleri veya idare heyetlerince anlaşılarak askerlikten büsbütün çıkarılmalarına karar verilenler mütehassıs hekim bulunan civardaki askerî hastanelerden birine gönderilerek (İleli zâhire ashabı, iki gözü âma, dilsiz, kolsuz, bir kolu veya ayaklarından birisi madum veya madum hükümünde sakat ve topal müstesna) oralarca askerlikten büsbütün çıkarılmaları kabul olunursa çıkarılır ve bu gibiler bir daha muayene ettirilmezler.

Muvazzaflık hizmeti için efradın çağırılması ve sevki

KIRK İKİNCİ MADDE — Son yoklamada sağlam veya sakat olarak ayrılan efrad muvazzaflık hizmetini yapmak üzere ordunun ihtiyacına ve çektikleri numara sırasına göre çağırılırlar. Numarasız asker edilenler, ilk numarayı çeken efradla sevk olunurlar. Hazarda kitaata ve seferde seyyar orduya mutlak olarak sağlam efrad verilir. Sakat efrad devair ve müessesata ve geri hizmetlere tahsis olunur ve noksan kalan kısmı sağlam efrad ile ikmal olunur.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Çabuk yapılacak toplanmaların gayri zamanlarda toplanma emirleri Müdafaai Milliye, kolordu, askerlik daire ve şubeleri tarafından verilecek haber üzerine Dahiliye vekâleti, valiler ve kaza kaymakamlarınca, sefaret ve şebenderhanelerce gazete veya diğer vasıtalarla on beş gün evvel ilân olunur.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Askerlik şubeleri ilân etmek için toplanma emirlerini mahallî Hükûmete haber vermekle beraber toplanması lâzım gelen numaralı numarasız sağlam veya sakat (tam ve kısa hizmet yapacak) efradın köy ve mahallelerine, çektikleri numaralara göre isimlerini iki nüsha cedvele yazarlar ve bu

cedvellerde çağırılanların hangi gün şube merkezinde bulunmaları lâzımgeleceğini cedvellerin altına yazı ile işaret eder veresmî mühürle mühürler ve mahallin en büyük mülkiye memuruna gönderirler.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Mülkiye memuru, polis ve jandarma vasıtasile çağırılanların hangi gün şube merkezinde bulunacaklarını kendilerine, eğer köy ve mahallelerinde değil iseler ana, baba, kardeş ve sair akrabalarından kim varsa onlara bildirmek üzere bu cedvellerin birini köy ve mahalle ihtiyar meclisi heyetlerine gönderir. Diğerini bu cedvelin alındığına dair ihtiyar meclisi ve heyetlerine imza ettirerek veya mühürlettirerek askerlik şubelerine geri verir. Askere çağırılanlar nerede bulunurlarsa bulunsunlar işbu madde ile 43 ncu madde veçhile buldukları mahaldeki ilânlarla çağırılmış sayılırlar.

KIRK ALTINCI MADDE — Köy ve mahalle ihtiyar meclisi ve heyetleri, kendilerine verilen cedvellerde isimleri yazılı askerleri çağırarak istenilen güne kadar hazırlanmalarını söylerler. Köy ve mahallelerinde olmayıp da başka yerlerde bulunanların nerede bulduklarını ve ne iş yaptıklarını ana, baba, kardeş ve sair akrabalarından veya bildiklerinden sorub soruşturarak ve buldukları yerleri bilmeyenlerin ne vakitten beri köy ve mahalleden çıkmış olduklarını keza anlayarak defterdeki isimleri karşısına yazar ve cedvelin altını tasdik ederler. Bu cedveli ve istenilenleri çağırılan günde beraber alarak en büyük polis âmirine veya jandarma kumandanına teslim ederler. Bunlar da işbu cedvelleri ve beraber gelenleri askerlik şubelerine gönderirler.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Toplanma gününde mahallin polis âmiri ve jandarma kumandanları veya yerlerine gönderecekleri kimselerle şube reisi ve zabıtları toplanarak çağırılan efraddan gelenlerle gelmeyenler ihtiyar meclisi ve heyetleri tarafından getirilecek defterler ile şube defterleri üzerinden karşılaştırırlar. Gelmeyenlerin gelmemeleri hastalık veya mevkufluk veya mahbusluk gibi bir sebebden ileri gelib gelmediğini ihtiyar meclis ve heyetlerinden ve gelmiş olan arkadaşlarından tekrar sorarak hiç bir mazeret olmaksızın gelmemiş olanlar, bakaya tanınarak ele geçtiklerinde ceza maddelerinde gösterildiği veçhile askerlikleri yaptırılmak üzere isimleri bakayaya mahsus defterlere geçirilir ve alt tarafı bu heyet tarafından tasdik olunur ve bu defterin bir aynı aranılmaları ve elde edilmeleri için en büyük mülkiye memuruna ve bunların içinde ecnebi memleketlere gitmiş olanlar var ise buldukları yerleri gösterir defterleri Müdafaa-i Milliye vekâletine ve diğer kazalarda bulunanların buldukları mahaller Hükûmetine ve askerlik şubelerine gönderilir. Hastalık veya mevkufluk veya mahbusluk gibi bir sebeple gelmedikleri heyeti mezkûrece bir hekim raporu veya yapılan tahkikat üzerine anlaşılınların azamî bir ay için sevkleri geciktirilir ve bu müddetin bitmesile o gibi kimseler için ihtiyar meclisi ve heyetlerinin yeniden şahadetname veya rapor alarak şubelerine göndermeleri lâzımdır.

Memaliki ecnebiyede bulunan efraddan davet günü gelmeyenler hakkında sefaret ve şehbenderhaneler tarafından vaki olacak işar, bu hususta aynı hükmü haizdir. Gerek memaliki ecnebiyede olsun gerek memleket dahilinde bulunsun mazeretleri hasebile bir aydan ziyade gecikmiş olanların sevki müteakib sevk devresine tehir ve künyelerine işaret olunur. Bunlar emsallerinin terhisinden sonra muvazaflık müddetlerini ikmal etmeğe mecburdurlar. Heyetçe yoklama sırasında anlaşılın sebeplerden başka sonradan gösterilecek sebepler tanınmaz.

Hastalıkları veya mevkufiyet veya mahbusiyetleri ertesi sene askerlik meclisinin toplandığı zamana kadar uzayanlar hakkında tahkikat yapılmak üzere isimleri mezkûr meclise verilir.

Asker toplanması zamanında diğer şube dairesinde bulunanlar buldukları

mahaller Hükûmetince yapılan ilânlar veyahud memleketlerindeki ana, baba, kardeş veya akrabalarından alacakları haber üzerine buldukları mahallin askerlik şubesinde bulunmağa borçludurlar. Bu gibiler başka bir emir verilmemiş ise asıl şubelerince gösterilecek mahallere sevk olunurlar.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — 47 nci madde ve hile toplanma gününde yapılması lâzım gelen yoklamalarda bulunacak polis âmiri ve jandarma kumandanını çağırılmaları ve yapılan yoklama hakkında onlarla birlikte bir zabıt varakası yapılması ve altının tasdik edilmesi keyfiyetini şube reisleri temine borçludurlar.

Bu işleri yapmamış olan şube reisleri ve çağırıldıkları halde gelmeyen veya yerlerine vekillerini göndermemiş olan polis ve jandarma zabıtları 88 nci maddede yazılı cezayı görürler.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Yoklamaları icra olunanlar, Şubelerince sevk edilecekleri gün ellerindeki hüviyet cüzdanlarına işaret olunarak gidecekleri yerlere göre ayrı ayrı ve ikişer nüsha sevk puslalarıyla memur veya jandarmalarla sevk olunurlar.

ELLİNCİ MADDE — Sevk olunan efrad, hangi kıtaya ve ilirlerse o kıtanın kumandanı geldiği tarihi sevk puslasının ikinci nüshasına işaret ve tasdik ederek şubesine gönderir. Haberi gelmeyenlerin nerelere verildiklerini şubeleri sorub anlamağa ve künyelerine işaret etmeğe mecburdur.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Askerlik Şubeleri yoklama ve asker toplanması zamanında kendi şubeleri efradı hakkında yaptıkları muameleyi yabancılar hakkında da yapmağa ve neticeyi şubelerine haber vermeğe mecburdurlar.

Muvazzaflık hizmetlerini bitirmiş efradın terhisleri

ELLİ İKİNCİ MADDE — 5 nci maddede yazılı muvazzaflık müddetlerini bitirenlerin terhisleri ve yaşları bir olup ruhsatlı ve artık olarak evlerinde bulunan efradın ihtiyata geçirilmeleri ve ihtiyat müddetlerini bitirenlerin askerlik çağırıldan çıkarılmaları Müdafaa-i milliye vekâletince Erkâni harbiye-i umumiye ile kararlaştırılarak icab edenlere tebliğ olunur [seferde bu muamele seferberlik sonuna bırakılır].

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Terhis edilecek efradın terhis edildikleri gün ve gidecekleri mahaller, bölük ve müessese kumandanlarınca hüviyet cüzdanlarının askerî hanesine işaret olunur ve mensub oldukları askerlik şubeleri için ayrı ayrı olmak üzere terhis cedvelleri doldurularak alaylarla ve müstakil kıta ve müesseselere bu şubelere gönderilir.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Terhis edilecek efrad, nerede oturacaklarsa terhisleri gününden itibaren en son üç ay içinde oranın askerlik şubesine gidip cüzdanlarını göstermeğe ve cüzdanlarına işaret ettirmeğe borçludurlar. Bu keyfiyet kıta ve müessese kumandanlarınca efrad terhis edildiği sırada kendilerine eyice anlatılır ve cüzdanlarına yazılır. Başka şube dairesine gidenleri o şube reisi kendi şubelerine bildirir. Bunlardan eenebi memleketlere gidecekler ancak her hangi bir şubeye giderek kaydını yaptırdıktan sonra gidebilir.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Askerlik şubeleri, yukarıki maddelerde yazılı terhis cedvellerinin veya sahiblerinin şubelere gelmesi üzerine bunların isimlerini ihtiyat defterine geçirir ve gelmemiş olanların niçin gelmedikleri esbabını arar.

ELLİ ALTINCI MADDE — İhtiyat efrad, doğdukları sene ihtiyatı adını alırlar.

Ruhsatlı, artık ve ihtiyat efradın askere çağırılması ve sevki

ELLİ YEDİNCİ MADDE — İhtiyatların celbleri keyfiyeti, Erkâni harbiyei umumiye ile kararlaştırılarak Heyeti Vekile kararına iktiran ettirildikten sonra iera olunur.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — İhtiyat efrad, seferberlik, asayiş veya talim ve manevra için sınıf ihtiyacına göre tamamen veya kısmen çağırılabilir. Ruhsatlı efrad yalnız seferberlik için çağırılır.

Usta efrad, ihtiyata geçtikleri tarihten itibaren her iki senede bir talim ve manevra için çağırılabilir. Bunlar için her defasında talim ve manevra müddeti bir buçuk ay geçemez. Hiç silâh altına alınmamış efrad altı ay müddetle ve silâh altına alınmış efraddan, altı aydan eksik talim ve terbiye görmüş olanlar altı ayı ikmal etmek üzere lüzum ve imkân oldukça silâh altına alınabilirler.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Ruhsatlı ve ihtiyat efraddan umumî seferberlikte celb ve davet olunanlar, buldukları köy ve mahallelerde çağırılma için yapılacak ilân saatinden başlayarak en çok yirmi dört saat zarfında yola çıkmağa ve köy ve mahallelerinin şube merkezine veya sefaret ve şebenderliklere olan uzaklığına göre şube merkezinde veya sefaret ve şebenderhanede bulunmaga borçludurlar. Bu müddetten sonra gelenler bakaya asker sayılır.

Ecenbi memleketlerde bulunanların çağırılmaları sefaret ve şebenderhanelerce gazetelerle ilân ve pasaportlarını almak üzere sefaret ve şebenderhanelere hemen gelmeleri bildirilir.

Ruhsatlı ve ihtiyat efradın talim ve manevra için celbi muvazzaf efrad gibi yapılır. Asayiş dahilîye için celbleri keyfiyeti seferberlik ahkâmına tâbidir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Kısmî seferberlikte seferberliği ilân olunan mahaller halkından olub şubeleri haricinde bulunanlar yukarıki maddelerde gösterilen zaman içinde buldukları mahal askerlik şubelerine veya sefaret ve şebenderhanelere gitmeğe mecburdurlar. Bunların sureti sevkleri verilecek emre göre yapılır.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Seferberlik ilânında askerlik şubelerine celb ve davet olunacak efrad kendi umur ve hususâtı zatiyesini idareye ve ledelhace leh ve aleyhindeki deaviyi vekâletnamei umûmilerin ihtiva eylediği bilcümle salâhiyetle takibe ve aharını teşrik ve tevkile mezun olmak şartile akraba ve eviddasından birini veya ahar bir şahsı tevkil edebilir. İşbu vekâlet mahallî askerlik şubesi reisi veya mahallî jandarma zabıtile polis memuru huzurunda takrir ve tevsik olunmakla beraber hiç bir gûna harç ve resim alınmaz. Vekâletname suretleri şubelerde sureti mahsusada ihzar olunacak defterine aynen kayid ve tescil olunub bilcümle mehakim ve devaire ibrazında muteberdir. Bu kabîl vekâletnamelerin meriyeti kendisi tarafından azil vuku bulmadığı takdirde efradın terhisine kadar devam eder.

Ruhsatlı ve ihtiyat efraddan tecil edilecekler

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Bir seferberlik veya talim ve manevra için ruhsatlı ve ihtiyat efradın çağırılmaları lâzımgeldikte, çürük olmalarından dolayı ve ya 63 ve 64 ncü maddelere tevfikan tecileri icab edenler, ilk ve son yoklama sırasında anlaşılımış olmak lâzımdır.

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Asayiş dahilî veya her hangi bir seferberlik maksadile vukubulan içtimalarda ruhsatlı veya ihtiyat efraddan hangi memuriyet ve hizmette bulunanların ve ne mikdarının tecili lâzımgelceği daha vakti hizada Erkâni harbiyei umumiyenin de muvafakati lâhik olmak şartile

İcra Vekilleri Heyetince bir cedvel halinde tesbit, Müdafaa-i milliye vekâletile sair icab edenlere tebliğ edilir. Bunlar ve muvazzaf efradı da dahil olmak üzere bilûmum demiryolları ve bu yolların son istasyonları olan limanlar memurin ve müstahdemnin ve amelei dairesinden oldukları vekâleti aidesinden verilecek defterlerle tebeyyün edenler seferberliğin ilânından üç ay akdem işbu hizmet ve memuriyetlere tayin edilmiş olmak şartile seferberliğin ilk devrinde tecil edilirler. Vekâleti aideleri işbu müeccel memurin yerlerine yaşlılarını ve askerlikçe ilişiği bulunmayanları peyderpey tedarik ve ihzara mecburdurlar. Şu kadar ki, seferin ilk devrinde inkişaf edecek vaziyeti umumiyyeye nazaran bunların tebdil edilerek lüzumu mikdarının silâh altına alınmaları veya devamı tecilleri ve sair suretle istihdamları hususu Başkumandanlık ve Heyeti Vekilece takdir ve tebliğ olunur ve seferin devamı esnasında görülecek hal ve vaziyete nazaran bu esası tanzim etmek için icab ettikçe aynı usule müracaat olunur. Bu maddenin birinci fıkrasında zikredilen cedvellere dahil vazife erbabı talim ve manevra için silâh altına celbedilmezler. İkinci fıkrada zikredilen şimendifer müstahdemninin talim ve manevrada silâh altına celpleri keyfiyeti Nafia vekâletile Erkânı harbiyei umumiye arasında tesbit olunur. Mebuslar mebusluklarının devamı müddetince müecceldirler. Arzu edenler hizmeti askeriyelerini ifa ederler.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Askerlik şubeleri 63 ncü maddeye tevfi-kan tecil olunanlardan başka daireleri dahilindeki bilûmum resmî ve hususî hastanelerle Hilâliahmer müesseselerinde ve Hükûmet veya ahali ellerinde olup ordunun iâşe, ilbas ve teçhiz ve esliha ve mühimmatının tedarik ve ikmalî noktasından istifade edileceği taallûk ettiği vekâletin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikı ile tebeyyün eden ve seddi hayatı umumiyyeyi tazyik edebilecek olan fabrika ve müesseseler ve kömür ve emsali maden ocaklarında ve vesaiti nakliyei berriye ve bahriyede çalışan memurlar, usta ve mutehassıs amelei daimenin esamii memuriyet ve hizmetleriyle işbu hizmet ve memuriyetlere ne vakit girmiş olduklarını gösterir tasdikli cedvellerini vakti hizada Hükûmet marifetile mensub oldukları fabrika ve müesseselerden alarak hazır ederler ve birer suretini usulü veçhile Müdafaa-i milliye vekâletine gönderirler. Seferberliğin nevine göre bu gibilerden seferberlik ilânından lâakal üç ay evvel tayin edilmiş olmak şartile hangilerinin tecil edilmesi icab edeceği seferberlik emrile beraber tebliğ kılınır ve bu suretle tecil olunanların seferberliğin uzadığı müddetçe tecillerine devam olunması ve tamamının veya bir kısmının askere celbi sebkecek teklif üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararla icra olunur.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — 63, 64 ncü maddelerde yazılı sebeplerle silâh altına alınmaktan tecil edileceklerden maktu ve munzam olmak üzere iki nevi vergi alınır. Maktu vergi mikdarı beher senei müecceliyet için seyyanen 25 liradır. Munzam vergi; kazanç, musakafat, arazi vergilerinin keزالık beher senei müecceliyet için bir mislidir. Kazanç vergisi üzerinden alınan kesri munzamlar bu hesaba dahil değildir. Maktu vergi akabi tahakkukunda defaten, munzam vergiler asıllarına tebaan mütesavi taksitler ile tahsil olunur. Tecil edilmiş olanlar her hangi bir taksit zarfında tahtı silâha alınacak olurlarsa takib eden taksitten itibaren munzam vergiler terkin olunur.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Memuriyetleri sebeble tecilleri lâzımgelemler bu memuriyete hangi tarihte tayin edilmiş olduklarını gösterir merkezde daireleri memurin sicil müdüriyetlerince ve mülhakatta vali ve kaymakamlarca verilmiş birer vesika ve hizmet ve meslekleri sebeble tecil edilmeleri lâzımgelemler dahi buldukları müessese ve imalâthaneler müdüriyetlerinden verilmiş ve mahallî belediye meclislerince tasdik edilmiş birer şahadetname alarak ilk

veya son yoklama zamanlarında yoklama heyetlerine ve yoklama bitmiş ise buldukları mahal askerlik şubelerine göstermeleri veya göndermeleri ve çürüklerin dahi çürüklükleri hakkında haber vermeleri lâzımdır.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — İlk ve son yoklama heyetleri ve askerlik şubeleri gösterilecek şahadetname veya verilecek haber ve alacakları cedveller üzerine ihtiyar meclisi ve heyetlerinden ve sair icab edenlerden yapacakları sorğu üzerine memuriyet ve hizmet ashabının hizmet ve memuriyetlerine ve çürüklerin hekimlere muayene ettirilerek çürüklükleri derecesine göre künyelerine ve cüzdanlarına işaret eder ve altını tasdik eyler.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Yukarıdaki maddeler veçhile hizmet ve memuriyetleri ve memuriyetlerin birinden diğerine bilâ fasıla geçmiş buldukları halde tebdili memuriyetleri ve çürüklükleri hakkında vaktile haber vermemiş ve şahadetname göstermemiş ve kayıdlerine işaret ettirmemiş efradın seferberlik ilânından sonraki iddiaları dinlenmez ve çürüklük iddiasında bulunanlar arkadaşlarıyla silâh altına alınarak gidecekleri kıtalarda muayene olunurlar. İleli zahire müstesnadır.

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Harb zamanlarında çağırılacak ruhsatlı ve ihtiyat efraddan beş sene ağır hapsi ve daha ziyade cezayı müstelzim cürümler müstesna olmak üzere diğer bir cürüm veya kabahat ile maznun (mevkuf olsun olmasın) olanların muhakemeleri terhislerine talik olunur. Çağırılma zamanında mahkûm olanlara müddeti mahkûmelerini ikmal ettirdikten sonra emsalleri kadar hizmetleri yaptırılır.

YETMİŞİNCİ MADDE — Çağırılma zamanında hasta oldukları cihetle gelemedikleri 27 nci madde veçhile ihtiyar meclis veya mahalle heyetlerinin şahadetleri ve var ise askerî veya sivil hekimlerin raporlarıyla yoklama heyetince anlaşılmiş olan ruhsatlı ve ihtiyat efrad iyileştiklerinde emsalleri kadar hizmet etmek üzere askere alınırlar.

Askerde bulunanlardan aileleri fakir ve muhtaç olanlara yapılacak yardım

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Hazar ve seferde kırk beş günden ziyad müddetle askerde bulunanların, yiyecek ve sair ihtiyaçları öteden beri kendileri tarafından tedarik olunan ve başkaca muavenet edecek kimseleri ve rayıc mahalliye göre idare ve ihtiyaçlarını temin edebilecek servet ve gelirleri bulunmadığı mukim buldukları mahalle ve köy ihtiyar heyetlerince tebeyyün ederlerin hanelerindeki usul ve fûru ve zevce ve erkek ve kız kardeşlerine askere gitdikleri günden terhisleri tarihine kadar mahalle ve köylerinde bulunup asker alınmamış olanlar yardım etmeğe mecburdurlar. İşbu yardımın ne suretle yapılacağı mahalle ve köy ihtiyar meclis ve heyetlerince tesbit ve onlar vasıtasıyla ifa olunur. Hükûmet rüesasası ve mahallî belediyeleri bu hususu takib ve temin ve adilâne bir sureti tatbikini murakabe ile mükelleftirler.

İşbu heyetlerce tesbit olunan yardımı yapmaktan imtina edenler hakkında mezkûr heyetlerin mazbatasası üzerine tahsili emval kanunu tatbik olunur.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — Yardım edeceklerde ahvali maliye veya vücu sağlamlığı şarttır. Firarda ve izinsiz bulunanların ailelerine yardım yapılmaz.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Vakti seferde yapılacak işbu yardıma idrei hususiye ve belediyeler de iştirake mecburdur.

Asker çağında bulunanların memleketlerinden harice yolculuk yapabilmeleri

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Vilâyetleri haricine çıkmak isteyen her erkek hüviyet cüzdanını yanında götürmeğe ve esnayı seyahatte taleb vukuunda polis ve jandarmalara göstermeğe mecburdur. Elllerinde hüviyet cüzdanı bulunmayıb da bariz bir surette askerlik çağı haricinde görülenler (çocuk ve ihtiyarlar) müstesna olmak üzere diğerleri veya cüzdanı bulunub da işbu cüzdanlarının askerlik hanelerine ve yaşlarına nazaran ilk ve son yoklamalarını yaptırdıklarına ve emsali silâh altına alınmış olanlardan askerliklerini ifa ettiklerine veya tehir veya tecil edildiğine dair kayid gösteremeyenlerin henüz yola çıkmamış iseler hareketine ve bidayeten yolculuğa müsaade edilmez. Bu gibiler vapur veya şimendiferle yolculukları esnasında tesadüf olunursa halleri tedkik olunmak üzere çıkacakları iskele veya istasyonların askerlik şubesine, yoksa zabıtasına ve zabıtaca da en yakın askerlik şubesine teslim olunur. Vesaiti saire ile yolculuk yapanlar ilk uğrayacakları şubelere teslim olunur. Bunlardan hüviyetleri sabit olanlarla şubelerce takdir olunacak kefaleti nakdiyi verenler ahvali askeriyelerinin tedkikine devam olunmak üzere seyahatlerinde serbest bırakılır. Hüviyeti sabit olmadığı gibi kefaleti nakdiye de irae edemeyenlerin ahvali ve askerlikçe ilişiği bulunmadığı şubece en seri vasıta ile tahkik olunur ve neticei tahkikata kadar kasaba haricine çıkmamak ve sabah akşam ispatı vücud etmek üzere mahallî zabıtasına teslim olunur [İşbu tahkikat azamî bir hafta içinde ikmal edilir]. Tahkikat neticesinde askerlikçe ilişiği olmayanlar serbest bırakılır. İlişiği olanlar 83, 84, 85, 86, 89, 96 ncı maddeler mucibince muameleye tâbidir. Bir hafta zarfında tahkikat ikmal edilemezse telgrafla ve bulunmadığı takdirde en seri vasıta ile yolcunun gideceği mahaldeki şube ve zabıtaya malûmat verilerek muamelesi oraca tedkika devam edilmek üzere serbest bırakılır.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Askerlik çağında olub şubesi dairesinden on beş günden fazla olmak üzere taşraya çıkmak isteyenler çıkmazdan evvel gidecekleri yerler hakkında köy ve mahalleleri ihtiyar meclisi veya heyetlerini veya şubelerini şifahen veya teahhüdlü mektubla haberdar etmeğe, haber vermemiş iseler ilk ve son yoklama sırasında nerede bulunuyorlarsa buldukları mahal ihtiyar meclisi ve heyetlerine veya şubelerine veya şubei asliyelerine veya sefaret ve şehbenderhanelerine bu suretle mahalli ikametlerini bildirmeğe borçludurlar.

Mahalli ikametlerini bildirmemeleri hasebile yoklama sırasında ahvalleri meçhul kalanlar ceza faslında yazılı cezayı görürler. Şubeler ve sefaret ve şehbenderhaneler ou hususta alacakları malûmattan efradın şubei asliyelerini haberdar ederler. Köy ve mahalle ihtiyar meclisi ve heyetleri köy ve mahallelerinde on beş günden ziyade oturan yabancıları yoklama sırasında ve firar, bakaya yoklama kaçağı, izinsiz, saklıları her zaman şubelere haber vermeğe mecburdurlar.

YETMİŞ ALTINCI MADDE — Seferberlikte asker çağında bulunanların yolculukları hakkında Müdafaa-i milliye vekâleti, Dahiliye vekâleti ile müştereken bu fasılda yazılı olan kayidlerden başka tedbirler kullanabilir.

Kıtaattan izinli ve tebdilhava suretile ayrılacak efrad

YETMİŞ YEDİNCİ MADDE — Muvazzaf hizmetini yapmak üzere kıtaat ve nüessesata girmiş bulunan efrada, askerlikleri altı ayı geçmedikçe ve cezalı efrada cezaları müddetini ikmal etmedikçe izin verilemez. Altı ay askerlik yapmış olanlara muvazzaf hizmetlerini bitirib terhis edilecekleri zamana kadar bir kere de veyahud bir kaç defa da topu bir ay izin verilebilir.

Bu müddetten fazla izin ile altı ayı ikmal etmemişlerden fevkalâde mazeretleri

olduğu anlaşılmalara izin verebilmek hakkı kolordu ve daha yüksek makamata aiddir.

Gerek izinli ve gerekse tebdilhavaya gönderilecek efrada ne kadar izinli veya tebdilhavalı olduklarını gösterir, kıta ve müessesese kumandanlarınca ellerine tezkerelerle verilmekle beraber keyfiyeti başkaca askerlik şubelerine de yazarlar ve şubeler de bu gibileri izinli ve tebdilhavalı defterlerine yazarlar ve müddetleri bitince kıtalarına sevkederler.

YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Muvazzaflardan tebdilhavaya gidenlerin tebdilhava müddetleri üç ay veya daha ziyade olduğu veya temdid veya tekrar ile üç ayı geçtiği halde üç aya kadar (dahil) olan kısmı ve izin alan efradın izin müddetlerinden yalnız bir ayı muvazzaf hizmetlerinden sayılır. Muvazzaf hizmetlerini bitirmiş oldukları halde görülen lüzum üzerine terhisleri geciktirilmiş olanlarla ruhsatlı ve ihtiyat ve cezalı efraddan tebdilhavaya gidenlerin ve izin alanların tebdilhava ve izin müddetleri ne kadar olursa olsun tamamı hizmet ve cezalarından sayılır.

Hazarda üç ay veya daha ziyade, seferde ne kadar olursa olsun tebdilhava alan efrad kıta ve müesseselerle irtibatları kesilerek şubeleri emrine verilirler.

Hazarda üç aydan az tebdilhava alanların kıtalarile irtibatı kesilmez. Yalnız müddetleri ne olursa olsun tebdilhavaları hitamında muvazzaflık müddetlerini ikmale altı aydan az kalmış olanlar mukim buldukları şubelerin mensub oldukları kolordu mürettebatına verilirler.

Firar ve izinsizler

YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Firarların kaçtıkları tarih ve üzerlerinde ne gibi eşya ve teçhizat götürdükleri mensub oldukları kıta ve müessesese kumandanları tarafından askerlik şubelerine yazılır. Şubeler de gelen haberler üzerine bunları firar defterine yazarak elde edilmeleri için mahallî hükûmetine veya sair icab edenlere bildirir.

SEKSENİNCİ MADDE — Kıtaat ve müessesattan kaçan veya aldıkları izin ve tebdilhava müddetini geçiren efrad kıtaatça ve şubelerce ele geçirilinceye kadar aranır ve elde edilenlerin ifadesi alınarak şubelerince tahtelhızf kıtalarına sevkedilmek üzere mahallî hükûmetine teslim olunur.

Firar ve izinsiz olarak geçen müddetlerle yirmi günü geçen inzibat cezaları ve her hangi bir mahkemenin hükmettiği cezalar muvazzaf ve ihtiyat hizmetlerinden sayılmaz.

Yaşlarını değiştirenler

SEKSEN BİRİNCİ MADDE — Askerlik çağına girdikten sonra yaşlarını değiştirenlerin yaşlarıncı yapılan değişikliğin askerliklerine tesiri yoktur. Ancak son yoklama görmemiş olanlardan nüfus kütüğünde yazılı yaşları, şahıslarına uygun görülemeyenlerin yaşlarının tashihi nüfus kanunu mucibince aid olduğu mahkemede istemek üzere askerlik meclisleri veya askerlik daire ve şube reisleri veya mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından müddeiumumiye miracaat olunur ve bilmuhakeme takdir olunacak yaşa göre askerlikleri yaptırılır. Tashihi sin davaları şahidlerin badettahlif şahadetleri veya irae olunacak kuyud ve vesaik münderici veya delâil ve emaratı saire ile ispat olunabilir ve her halde zahiri halin davayı tekzib etmemesi şarttır.

Askerlik meclislerinin veya askerlik daire ve şubesi reislerinin veya mahallin en büyük mülkiye memurunun istemesi üzerine yaşları değiştirilenlerden değişen yaşlarına göre son yoklama görmemiş veya görmekte bulunmuş olanların yaşıtla-

rile yoklamaları yapılır. Arkadaşları son yoklama görmüş olanlardan yirmi üç yaşını bitirmemiş bulunanlar yalnız muvazzaf hizmetleri, yirmi üç yaşını bitirmiş olanlar 86 ncı madde veçhile muvazzaf hizmeti ve azamî hizmeti cezaiyelerini yaptıktan sonra yaşitlarının bulunduğu sınıfa geçirilmek üzere askerlik meclisince ve toplu değil ise idare heyetince numarasız asker edilir.

Askerlik çağına girmezden evvel yaşlarını değiştirenlerin değişen yaşları kabul olunur. Bunlardan yaşlarını büyütmiş olanlar değişen yaşlarına göre, arkadaşları son yoklama görmemiş veya görmekte bulunmuş iseler arkadaşları veçhile yoklamaları yapılır. Yaşitları son yoklama görmüş bulunanlar hakkında ise emsallerinin sevk edilip edilmediğine göre 84 ve 86 ncı maddeler mucibince muamele yapılır.

SEKSEN İKİNCİ MADDE — Askerlik meclislerinin toplanması ile yoklamaların nasıl yapılacağı, numara çekilmesi ve numara çeken veya numarasız asker edilenlerle ruhsatlı ve ihtiyat efradın toplanma ve sevkleri, muhtelif mürettebata tefrikleri ve ifayi hizmet edenlerin terhisleri tafsilâtı Müdafaa-i milliyeye vekâletince yapılacak talimat ile tayin olunur.

Cezalı askerlik

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE — Askerlik çağına girmiş olup yirmi yaşına girdiği senenin temmuzunun birinci gününe yani son yoklamasına kadar 17 ncı madde veçhile ismini doğrudan doğruya veya her hangi bir vasıta ile ilk yoklama defterine yazdırmamış bulunanlardan son yoklamanın devam ettiği günler bitinceye kadar müracaat eden veya ele geçenlerden 1 000 kuruş cezayı nakdî alındıktan sonra her iki yoklamaları birden yapılarak keyfiyet cüzdanlarına yazılır.

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE — İlk yoklamasını yaptırmış olduğu halde son yoklamanın devam ettiği günler içinde mahallin askerlik meclisine veya sefaret ve şehbenderhanelere gelmemiş ve gelememesi hakkında işbu kanunda yazılı bir mazeret bulunduğu dair haber göndermemiş olanlardan arkadaşlarının ilk tertibinin sevklerinden evvel ele geçen veya kendiliğinden gelenlerden 1 500 kuruş cezayı nakdî alınır ve hekime muayeneleri yaptırılarak askerliğe elverişli olanlar, kabiliyeti bedeniyelerine ve tahsil derecesine ve ahvali sairelerine göre tam veya kısa hizmet yapmak ve arkadaşları ile sevk ve terhis edilmek üzere numarasız olarak asker edilirler.

Kabiliyeti bedeniyeleri askerliğe elverişli bulunmayanlar hekim muayenesine göre ya ertesi seneye terk olunur veya askerlikten çıkarılır.

SEKSEN BEŞİNCİ MADDE — İlk yoklama defterine ismini yazdırmamış olmakla beraber son yoklamada da bulunduğu mahal askerlik meclisine gelmemiş ve gelememeleri hakkında bu kanunda yazılı bir sebep olduğuna dair haber de göndermemiş bulunanlardan ele geçen veya kendiliklerinden gelenler hakkında elde edildikleri tarihe nazaran yukarıki madde veçhile muamele yapılmakla beraber cezayı nakdileri iki kat olarak alınır.

SEKSEN ALTINCI MADDE — İlk yoklama defterine ismini kaydettirmiş olsun olmasın her hangi bir mükellef son yoklamada bulunduğu mahal askerlik meclisine veya sefaret ve şehbenderhanesine gelmemiş olmakla beraber 26 ncı maddede muharrer mazereti kanuniyesini ihbar etmez ve yaşitlarının celb ve sevkine kadar da dehalet etmemiş veya ele geçmemiş bulunursa otuz beş yaşını ikmal edinceye kadar ele geçtiği tarihten itibaren [Hararetli ve had hastalıklar ile hali sirayette emraza mübtelâ olanların (frenkililer için talimatına göre hareket olunur) ve malûliyet zâhire ashabından bulunanların] muayeneleri mahallerince icra ettirilir. Bunlardan muayene neticesi katiyen askerlikten ihraçları takarrür

edenler terhis olunurlar ve kendilerinden 25 liradan 100 liraya kadar servetlerine göre cezayı nakdî alınır.

Sıhhati muvakkaten askerliğe elverişli olmadığına dair haklarında rapor verilenlerin sevkleri tehir olunur. Bu suretle sevkleri tehir edilenlerin neticede ahvali sıhhiyeleri askerlikten ihracı icab ettirirse aynı cezayı nakdiye mahkûm olurlar. Diğer malûliyet iddiasında bulunacakların muayeneleri iltihak edecekleri mahallerce icra edilir.

Bunlardan hizmeti askeriye elverişli olduğu tebeyyün edenlerin ve muvakkat sıhhi arızalarile sevkleri tehir olunanların kısa hizmet iddiaları nazarı dikkate alınmak ve cezalarını görmedikçe bedel vermek hakları refedilmek şartile askerlik meclislerince ve hali içtimaada değilse idare heyetlerince bilâ kura numarasız asker edilir ve yaşlılarının ilk kafilesinden ne kadar sonra dehalet etmişler veya ele geçmişler ise muvazzaf hizmetinden ayrı olarak o müddetin iki misli arkadaşlarından fazla ve cezaen istihdam olunmak üzere bilâ tehir sevkolunurlar. Tehiri dehalet ne kadar olursa olsun hizmeti cezaiye, muvazzaf hizmetinden ayrı olarak iki seneyi tecavüz edemez. Otuz beş yaşını ikmalden sonra ele geçenler altı sene inşaat ve emsali hidematta istihdam olunduktan sonra yaşlıları meyannına nakil ve kaydolunurlar.

Cezaen ifa ettirilecek hizmetin muvazzaf hizmetten evvel ve sonra olmak üzere her hangi bir kıtada veya mahalde veya işbu hizmetin tamamının veya bir kısmının tarik amelei mükellefesi misillû nakden veya bedenlen vilâyet yollarında (iki günlük ceza müddetine mukabil bir gün yolda çalışacaktır) ifa ettirilmek üzere talep eden vekâlet veya vilâyetlere işçeleri, ilbas ve ibate masrafları ve nefer maaşları vekâlet veya vilâyetçe temin edilmek üzere tevdi ve izama Müdafaai milliye vekâleti salâhiyettardır.

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Son yoklama yapıldığı sırada ertesi seneye terki mucib mekteplerde okumakta olup da buldukları mahal askerlik meclislerine veya şubelerine tahsil derecesi hakkında tasdikli şahadetname göndermemiş olanlardan 1 500 kuruş cezayı nakdî alındıktan sonra ertesi seneye terkolunur.

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — Askerlik meclisi reis ve azalarından bilâ özürlü meclise gelmeyenlerle 48 nci madde mucibince yapılacak yoklamaya bilâ özürlü gelmeyen veya vekil göndermeyen polis âmirleri ve jandarma kumandanı ve bu işleri yapmamış olan şube reisleri hakkında vazifelerine devam etmeyenler hakkındaki ahkâmı kanuniye tatbik olunur.

SEKSEN DOKUZUNCU MADDE — Numara çekmiş yahud 84 ncü madde mucibince numarasız asker olmuş bir mükellef arkadaşlarının hini sevkinde vuku bulan davet üzerine gelmez ve bu da 47 nci maddedeki sarahat veçhile bir mazareti kanuniyeye müstenid olmadığı tasdik edilmiş bulunursa veya esnayı sevkinde misafirhaneden veya yoldan firarı şubece tebeyyün ederse, hini derdest veya dehaletlerinde ahvali sıhhiyelerine ve arkadaşlarının bidayeti sevkinden itibaren geçen eyyama nazaran 86 ncü maddedeki ahkâmı umumiye veçhile ceza ve hizmetleri tayin ve başkaca muvazzaf hizmetleri tam olarak ifa ettirilmek üzere askerlik şubelerince künyelerine şerh verilerek sevkolunur. Bu gibiler için heyeti idarelerde başkaca karar alınmaz.

DOKSANINCI MADDE — İhtiyat efradından olup talim veya manevra veya asayışı dahilî için çağırıldıkları halde bilâözürlü gelmedikleri 47 nci maddenin sarahati veçhile tebeyyün edenler, geciktikleri müddetin bir misli arkadaşlarından fazla hizmet yaparlar ve kendilerinden 30 : 100 liraya kadar cezayı nakdî alınır

'Bu gibiler askerlik borcunu ödemedikçe bir memuriyette kullanılamazlar. 'Seferberlikte davete icabet etmeyen efrad (muvazzaf, ruhsath ve ihtiyat) Divanı harbe tevdi edilerek askerî ceza kanununda yazılı hizmet ve cezayı görürler.

DOKSAN BİRİNCİ MADDE — Ellerindeki hüviyet cüzdanlarına nazaran askerlik çağına girmiş efraddan o senenin temmuzunun birinci gününe kadar ilk yoklamasını yaptırarak cüzdanlarına işaret ettirmemiş bulunanları Hükûmet hizmetine alanlar (Memurin müdürleri ve buna mümasil salâhiyettar memurlar) Türk ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesi mucibince tecziye edilir ve bilerek hususî hizmete alanlardan 1000 kuruş cezayı nakdî alınır.

DOKSAN İKİNCİ MADDE — Askerlik çağına girmiş efraddan girdikleri senenin teşrinisanisinin sonuna kadar son yoklamasını yaptırarak cüzdanına işaret ettirmemiş olanları Hükûmet hizmetine alanlardan yukarıdaki maddede yazılı cezayı nakdiler iki kat alınır. Bu gibi efradı bilerek hususî hizmete alanlardan 2.000 kuruş hafif cezayı nakdî alınır.

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — İlk ve son yoklamasını yaptırmış olsun olmasın yirmi bir yaşına girmiş ve yaşlıları çağırılıb askere sevk edilmiş efraddan daha sonra sevk edileceklerini gösterir cüzdanlarında bir işaret bulunmayanları Hükûmet hizmetine alanlar hakkında yukarıki madde veçhile muamele olunur ve bilerek hususî hizmete alanlardan sulh mahkemesi kararile 50 : 100 liraya kadar cezayı nakdî alınır.

Seferberlikte bu gibileri ve ruhsath ve ihtiyat efraddan olubda çağırılmış oldukları halde gitmemiş bulunanları veya kıtaattan kaçmış olanları veya aldıkları izin müddetlerini geçirenleri Hükûmet hizmetine veya bilerek hususî hizmete alanlar ve bu gibilerin gizlenmeleri ve kaçmaları hususunda yardımları olduğu mahallî zabıta memurlarının zabıt varakalarile anlaşılınlar Divanı harbe verilirler.

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Askerliklerini bitirib terhis edilen efraddan 54 nci madde mucibince üç ay içinde bir gûna özürleri olmaksızın tezkere ve cüzdanlarını şubelerine kayid ettirmeyenlerden 500 kuruş cezayı nakdî alınır.

DOKSAN BEŞİNCİ MADDE — Askerlik çağında olubda şubeleri haricine gideceklerden gidecekleri yerleri esnayı azimette veya [75] nci madde mucibince gidecekleri yerlerde on beş günden ziyade kaldıkları halde oturdukları yerleri yoklama sırasında gittikleri köy ve mahalle ihtiyar meclis veya heyetlerine veyahud şubelerine bildirmeyenlerle o köy veya mahallenin ihtiyar meclisi veya heyetlerinden 500 kuruş cezayı nakdî alınır.

DOKSAN ALTINCI MADDE — Görünüşlerine nazaran yirmi yaşlarına girmiş oldukları halde isimlerini nüfus kütüğüne yazdırarak cüzdan almamış saklılardan ele geçenler veya kendiliğinden gelenler nüfus kanunu mucibince nüfus kütüğüne yazılmak üzere nüfus idarelerine gönderilir. Nüfus idarelerince kütüğe yazılarak keyfiyet askerlik şubelerine hemen bildirilir. Bu gibilerden yaşlarına nazaran arkadaşlarının son yoklamaları yapılmış olanlar numarasız asker edilerek arkadaşlarının sevk edilib edilmemiş bulunduğu nazaran haklarında 86 nci maddedeki azamî ceza tatbik olunur ve askerlikleri yaptırıldıktan sonra yaşlılarının bulunduğu sınıfa geçirilir. Arkadaşları son yoklama görmemiş veya görmekte bulunmuş olanların yoklamaları ve askerlikleri onlar gibi yaptırılır.

DOKSAN YEDİNCİ MADDE — Bir defadan ziyade askerden kaçıda firarı altı aydan ziyade uzadığı halde gelmeyen veya elde edilemeyenlerin kıta ve müesseselerinden veya askerlik şubelerinden mahallî Hükûmetine vaki olacak müracaat

üzerine elde edilinceye veya kendiliklerinden gelinceye kadar usulen emvali gayri-menkulesi haczolunur ve askerî ceza kanununda yazılı mücazâtı görür ve haklarında hidematı ammeden mahrumiyet cezası ayrıca hükmolunur.

Haciz ve mahrumiyet muamelesi hizada hizmeti askeriyenin ifasına kadar ve seferde müebbeden devam eder..

Memaliki eenebiyede bulunan yoklamı kaçağı, izinsiz, bakaya, saklılar hakkında da aynı veçhile muamele olunur.

DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE — Hizada muvazzaf efrad ile ruhsatlı ve ihtiyat efraddan ismini değiştirerek diğeri yerine hekim muayenesine veya askere gidenler ve diğlerinin hüviyet cüzdanını veya askerî tezkeresini kullananlar ve muamelâtı askeriyelerinde sahte şahadetname ve evrak istimal edenler veya askerlikten kısmen veya tamamen kurtulmak maksadile her ne suretle olursa olsun hile ve desise yapanlar ve bu suretle yerine diğeri göndermiş veya hile kullanmış olanlar Divanı harblere tevdi olunur ve yaşitlarının müddeti hizmetlerinden iki kat ziyade askerlik yapmak üzere askerliğe kabiliyetleri aranmaksızın sevkolunurlar (İleli zâhire müstesnadır). Bu gibi efal mürtekblerinin şerik ve muinleri asker iseler Divanı harbe, değil ise mehakimi umumiyeye tevdi olunurlar.

Seferde her hangi bir suretle askerî kuvveti tenkise sebeb olacak surette vakia gayri mutabık kasden vesika verenler Divanı harbe tevdi edilerek askerî ceza kanununa tevfikana tecziye olunurlar.

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — Nüfus kütüklerinde yazılı olanları yoklama cedveline yazmamış ve yazdırmamış veya sair bir muamele sebeble gizlemiş olan veya saklılardan veyahud yeniden nüfus kütüğüne yazılan veya yaşlarını mahkeme vasıtasile değiştiren efrad hakkında askerlik şubelerine bir ay içinde haber vermemiş bulunan nüfus müdür ve memurları vazifelerini suiistimal etmiş sayılarak âmirleri tarafından haklarında takibatı kanuniye yapılır.

YÜZÜNCÜ MADDE — Celb ve sevki lâzımgelen efradın geri kalmasına ve silâh altına alınması icab edenlerin tecillerine veya tecilleri lâzımgelenlerin haksız olarak sevklerine sebebiyet verecek derecede askerlik defter ve cedvellerine yalan, yanlış ve eksik bir şey yazanlar, kanun ve talimatta yazılı cedvel ve defterleri nümunesi veçhile tutmayanlar dikkatsizlik veya sahtekârlık töhmetile Divanı harbe verilir.

YÜZ BİRİNCİ MADDE — İşbu fasılda yazılı cezayı nakdiler ve numarasız asker edilmek muamelesi, mükellef nerede ele geçmiş ise toplu buldukları zaman oranın askerlik meclisleri ve dağılmış iseler idare heyetlerince hüküm ve keyfiyet mahallî askerlik şubelerine tebliğ olunur.

Cezayı nakdiler tahsili emval kanununa tevfikana tahsil edilir.

YÜZ İKİNCİ MADDE — İşbu kanuna tevfikana idare heyetince yapılacak her nevi muamele ve verilecek kararlarda askerlik şube reisi azayı tabiiye sıfatile meclisde bulunur ve verilecek kararlarda rey sahibi olarak reyini verir.

YÜZ ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu kanuna göre askerlik meclisleri veya kaza ve vilâyet idare heyetleri hakkındaki şikâyetler Dahiliye ve Müdafaai Milliye vekâletlerince müstereken ve askerlik daire ve şube reislerle hekimler hakkındaki şikâyetler Müdafaai Milliye vekâletince tahkik ettirilir.

İşbu meclis ve heyetlerle askerlik daire ve şubelerinin ve muayeneye memur hekimlerin verdikleri kararlar ve raporlar aleyhindeki itirazların kanuna derecei

mutabakatı tedkik ve tahkik ve neticeye göre tashih ve tadil hakkı Müdafaaî Milliye vekâletine aittir. Buna da kanaat etmeyenler Şûrayı devlete müracaat edebilirler.

Muvazzaflık müddetini azaltmak için bedeli nakdî

YÜZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Her sene asker edilen efrad miktarı ordu ihtiyacından fazla kaldığı müddetçe Müdafaaî Milliye vekâleti henüz silâh altına alınmamış efraddan [sağlam, sakat] bedeli nakdî kabulüne salâhiyettardır.

YÜZ BEŞİNCİ MADDE — Bedeli nakdî miktarı altı yüz liradır. Mükellef veya namına aharı, bedeli nakdiyi defaten veya iki taksitte verebilir. İşbu bedel Türkiye dahilinde mal sandıklarınca ve memaliki ecnebiyede sefaret ve şebenderler tarafından Maliye vekâletince tasdikli makbuz mukabili alınır. Bir taksitte belgelere vereceklerin ictima gününe kadar ve iki taksitte bedel vereceklerin birinci taksit üç yüz lirasını ictima gününe kadar ve ikinci taksitini altı ay içinde vermesi lâzımdır. İkinci taksiti zamanında vermeyenlerin verinceye kadar muvazzaf hizmetlerine devam olunur.

YÜZ ALTINCI MADDE — Bedeli nakdî verenler mahallerinde ve civarında bulunan veya nakliye ücreti kendileri tarafından verilmek ve talim ve terbiye işzâil edilmemek şartile arzu ettikleri mahalde olan bir piyade taburunda [sakatlar geri hizmetlerde] altı ay talim yapmağa borçludurlar.

İşbu talimler her sene mayıs ve teşrinisaninin birinci günü başlar. Bedellerini bir taksitte vermiş olanlardan talimlerinin geçikmesini isteyenlerin en çok bir sene müddetle talimleri geçiktirilir. Bu müddet bittiğinde hastalık, hapislik, yolculuğun menî gibi iradesi haricinde bir sebep olmaksızın talime gelmeyenlerin [hasta, nahpus olanlar talim zamanından evvel mazeretlerini buldukları mahal askerik şubelerinden veya sefaret ve şebenderhanelerden tasdikli rapor ve şahadetname ile asıl şubelerine bildirmeğe borçludurlar] talimleri iki kat yaptırılır.

Arkadaşlarının terhisine kadar talime gelmeyenlerin muvazzaf hizmetleri taammamlattırılır ve bedelleri geri verilmediği gibi tekrar alınmaz. Bedel efradının zin, tebdilhava, firar ve hapislikte ve ceman on beş günden fazla istirahatte geçirikleri müddetler talimlerinden sayılmaz.

YÜZ YEDİNCİ MADDE — Alınan bedel hiç bir sebeble geri verilmez. Ancak anın hılâfı alındığı anlaşılan bedeller Müdafaaî milliye vekili veya kolordu kumandanlarının işaretile mahallî memurini maliyesince bir ay içinde iade olunur. Janlar hakkında takibatı kanuniye ifa olunur.

YÜZ SEKİZİNCİ MADDE — Yoklama kaçağı, bakaya ve saklıların cezalarını örmedikçe bedelleri alınmaz. Bunun için bedel vereceklerin bedellerinin kabulünü yani halleri olup olmadığına dair şubelerinden vesika alarak göstermeleri şarttır.

YÜZ DOKUZUNCU MADDE — Kanunu mahsus mucibince ihtiyat zabiti olaklardan bedel alınmaz.

YÜZ ONUNCU MADDE — Seferberlikte bedel alınmaz.

YÜZ ON BİRİNCİ MADDE — Bedel efradına talimleri müddetince maaş, tann ve elbise verilmez.

YÜZ ON İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun bedeli nakdiye aid 105 nci madde hükmü neşri tarihinden ve diğer ahkâmı neşrinden beş ay sonra meridir.

YÜZ ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Asakiri nizamiyenin sureti ahzini mübeyyin 23 safer 1304 ve 13 teşrinisani 1302 tarihli kanun ile 16 cemaziyelâhır 1332 ve 29 nisan 1330 tarihli mükellefiyeti askeriye kanunu muvakkati ve zeyilleri mülgadır. 1302 tarihli kanun mucibince bedeli nakdî vermiş olanların hukuku mahfuzdur.

YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MADDE — İşbu kanunun icrayi ahkâmına İcra Ve-killeri Heyeti memurdur.

21 haziran 1927

<i>Cümhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	22 - VI - 1927 tarih ve 1/1130 No. lu tezkere ile
<i>Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müşir Cümhuriyet Riyasetinden mevrud tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	27 - VI - 1927 ve 4/309
<i>Müzakerati ihtiva eden zabıt ceridelerinin cild ve sayfası</i>	:	Cild Sayfa 31 4 33 188,218:245
<i>İşbu kanunun alâkaedar olduğu diğer kanunların numarası</i>	:	